

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра соціальної роботи та педагогіки вищої школи

СИЛАБУС
нормативної навчальної дисципліни

Соціальна медіація

(назва дисципліни)

підготовки _____ **магістра** _____

(назва освітнього рівня)

Спеціальності _____ **231 Соціальна робота** _____

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Соціальна робота

Луцьк – 2021

Силабус навчальної дисципліни «Соціальна медіація» підготовки магістра, галузі знань 23 Соціальна робота, спеціальності 231 Соціальна робота, за освітньо-професійною програмою Соціальна робота.

Розробник: Чернета Світлана Юріївна, кандидат педагогічних наук, доцент

Рецензент: Карпінська Наталія Володимирівна, кандидат юридичних наук, доцент

Силабус навчальної дисципліни затверджено зі змінами та доповненнями на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи протокол № 7 від 22 грудня 2021 р.

Завідувач кафедри:

(доц. Чернета С.Ю.)

© Чернета С.Ю., 2021 р.

I. Опис навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	23 Соціальна робота 231 Соціальна робота Соціальна робота. Другий (магістерський) рівень	Вибіркова
Кількість годин/кредитів <u>120/ 4</u>		Рік навчання <u> 1</u>
		Семестр <u> 2</u> -ий <u> </u>
		Лекції <u> 20</u> год.
		Практичні (семінарські) <u>20</u> год. Лабораторні <u> </u> год. Індивідуальні <u> </u> год.
ІНДЗ: <u> немає</u>	Самостійна робота <u> 72</u> год. Консультації <u> 8</u> год. Форма контролю: залік	
Мова навчання		Українська

Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	23 Соціальна робота 231 Соціальна робота Соціальна робота. Другий (магістерський) рівень	Вибіркова
Кількість годин/кредитів <u>120/ 4</u>		Рік навчання <u> 1</u>
		Семестр <u> 2</u> -ий <u> </u>
		Лекції <u> 6</u> год.
		Практичні (семінарські) <u>4</u> год. Лабораторні <u> </u> год. Індивідуальні <u> </u> год.
ІНДЗ: <u> немає</u>	Самостійна робота <u> 92</u> год. Консультації <u> 18</u> год. Форма контролю: залік	
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача (- ів)

Викладач: Чернета Світлана Юріївна,
 Науковий ступінь кандидат педагогічних наук,
 Вчене звання доцент
 Посада завідувачка кафедри, доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи
Контактна інформація
 Телефон: +380506756783,
 Електронна пошта: Cherneta.Svitlana@vnu.edu.ua
 Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис дисципліни

1. Програма навчального курсу «Соціальна медіація», який є вибіркоvim, складена відповідно до навчального плану підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 23 Соціальна робота спеціальності 231 Соціальна робота, освітньо-професійної

програми Соціальна робота вивчається в другому семестрі, формою контролю є залік. На вивчення навчальної дисципліни відведено 4 кредитів (120 годин), у тому числі для денної форми навчання: 20 годин лекційних, 20 год. практичних, 8 год. консультації та 72 год. самостійної роботи; для заочної форми навчання: 6 годин лекційних, 4 год. практичних, 18 год. консультації та 92 год. самостійної роботи.

Вивчення навчального курсу «Соціальна медіація» спрямований на аналіз та вивчення основних механізмів правового регулювання діяльності медіатора у соціальній сфері. Силабус ґрунтується на системному підході до аналізу нормативно-правового забезпечення діяльності медіатора і компетентнісному підході до визначення якості підготовки соціальних працівників, здатних працювати у правовому полі.

2. Пререквізити: *Соціальна конфліктологія*

Постреквізити: -

3. Мета навчальної дисципліни: засвоєння аспірантами цілісної системи знань правової природи та становлення інституту медіації; формування умінь і навичок щодо забезпечення розвитку професійної компетентності майбутніх соціальних працівників початкових навичок медіатора, шляхом імплементації кращих європейських та світових стандартів медіації; формування навичок надання послуг медіації на професійних засадах, поширення практики мирного вирішення спорів позасудовими методами для профілактики та розв'язання конфліктів у соціальній сфері..

Завдання дисципліни: формування навичок здійснення майбутньої професійної діяльності з надання медіаційних послуг населенню; формування у майбутніх соціальних працівників розуміння теоретичних засад та практичних вмінь медіаційної діяльності в соціальних інституціях різного типу; розкриття основних форм, методів, технологій медіаційної роботи майбутніх соціальних працівників з різними категоріями населення; здатність працювати з нормативно-правовими документами при здійсненні медіаційної діяльності.

4. Результати навчання (Компетентності)

Навчальна дисципліна спрямована на формування *інтегральної* (здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог) та *загальних компетентностей* (ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність розробляти і управляти проектами. ЗК3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК6. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість. ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК9. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК10. Здатність працювати в команді. А також низки *фахових компетентностей*: ФК2. Здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення. ФК3. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації. ФК5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей/видів економічної діяльності), налагоджувати взаємодію державних, громадських і комерційних організацій на підґрунті соціального партнерства. ФК8. Здатність до спільної діяльності та групової мотивації, фасилітації процесів прийняття групових рішень. ФК9. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців. ФК10. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість задля вирішення соціальних проблем через упровадження соціальних інновацій.

Очікувані програмні результати навчання: ПРЗН1. Показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій, як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук. ПРУ3. Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи. ПРУ4. Організувати спільну діяльність фахівців різних галузей і непрофесіоналів, здійснювати їх підготовку до виконання завдань соціальної роботи, ініціювати командування та координувати командну роботу. ПРК2. Демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності. ПРК3. Самостійно будувати та підтримувати

цілеспрямовані, професійні взаємини з широким колом людей, представниками різних спільнот і організацій, аргументувати, переконувати, вести конструктивні переговори, результативні бесіди, дискусії, толерантно ставитися до альтернативних думок. ПРАіВ1. Розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог. ПРАіВ 5. Автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього денна/заочна ³	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Методи та технології викладання ¹	Форма Контролю ² / Бали
Змістовий модуль 1. Теоретико-правові основи медіації в Україні							
Тема 1. Теоретичні основи медіації в соціальній роботі.	11/9	2/0	2/0	6/8	1/1	лекція-диспут / Zoom, Moodle	ДС, ДБ/4
Тема 2. Передумови виникнення та розвитку інституту медіації за кордоном.	10/9	2/0	2/0	6/8	-/1	лекція-диспут / Zoom, Moodle	ДС, ДБ/4
Тема 3. Правове регулювання медіації в Україні.	11/10	2/0	2/0	6/8	1/2	лекція-диспут / Zoom, Moodle	РМГ/4
Тема 4. Етичні засади процесу медіації в соціальній роботі.	11/10	2/0	2/0	6/8	1/2	метод круглого столу / Zoom, Moodle	ДС, ДБ/4
Тема 5. Медіація як процедура у соціальній роботі.	11/12	2/0	2/2	6/8	1/2	лекція-диспут / Zoom, Moodle	РЗ/К/3/20
Тести, контрольна робота 1							20
Разом за модулем 1	54/50	10/0	10/2	30/40	4/8		32
Змістовий модуль 2. Технології медіації в соціальній роботі							
Тема 6. Медіація в закладах освіти (шкільна та в ЗВО).	13/14	2/0	2/0	8/12	1/2	лекція-диспут / Zoom, Moodle	ДС, ДБ/4
Тема 7. Медіація як соціальна послуга.	13/14	2/2	2/0	8/10	1/2	проблемна лекція / Zoom, Moodle	ДС, ДБ/4
Тема 8. Медіація як спосіб вирішення сімейних спорів.	13/12	2/0	2/0	8/10	1/2	лекція-диспут / Zoom, Moodle	ДС, ДБ/4
Тема 9. Технологія медіації для запобігання домашнього насильства.	13/14	2/2	2/0	9/10	-/2	лекція-диспут / Zoom, Moodle	РЗ/К/4
Тема 10. Медіація як засіб вирішення конфліктів у громаді.	14/16	2/2	2/2	9/10	1/2	проблемна лекція / Zoom, Moodle	РМГ/3/20
Тести, контрольна робота 3							30
Разом за модулем 3	66/70	10/6	10/2	42/52	4/10		45

Види підсумкових робіт						Бал	
Модульна контрольна робота						60/тести	
ІНДЗ (за наявності)						-	
Інше (вказати)						-	
Всього годин/ Балів		120	20/6	20/4	72/92	8/18	120/100

Примітки: ^{1/} Moodle, Zoom – може застосовуватися одна з форм навчання або симбіоз у формі он-лайн лекцій для студентів з індивідуальним планом навчання або заочної форми навчання, а також для студентів, які мають пропуски з поважних причин та/або під час карантинних обмежень. ^{2/} Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, тощо. У випадку набору студентів менше 7 (малокомплектна група) кількість аудиторних годин зменшується вдвічі. Темати не розглянуті аудиторно опрацьовуються студентами самостійно.

³Кількість годин для денної/заочної форми навчання

б. Завдання для самостійного опрацювання

Провідним завданням самостійної роботи є набуття студентами навичок самостійного усвідомленого опрацювання фахових інформаційних джерел та оволодіння практичними навичками. Самостійна робота передбачає напрацювання студентами змісту відповідей на конкретні запитання, які не розглядаються на практичних заняттях. А також містить завдання практичного характеру. Обсяг самостійної роботи визначається певною конкретною кількістю годин, передбачених навчальним планом.

Змістовий модуль 1. Теоретико-правові основи медіації в Україні -30/40 год

1. Підготувати дискусію на тему: «Медіація як процес мирного вирішення конфліктів у соціальній роботі». Скласти бібліографію до теми

Скласти таблицю: «Виникнення технології медіації у різних країнах світу».

Підготувати дискусію на тему: «Проблеми та перспективи використання технології медіації за кордоном».

Скласти таблицю «Основні етапи становлення медіації в Україні»

Структурувати та подати матеріал за темою: «Проблеми та перспективи використання технології медіації в Україні».

Скласти таблицю «Цілі консультування згідно основних напрямів соціальної роботи»

Скласти бібліографію до теми

Підготувати дискусію на тему: «Роль нейтральності як етичної якості медіатора»

Скласти таблицю «Основні етапи процедури медіації»

Змістовий модуль 2. Технології медіації в соціальній роботі – 42/52 год

Підготуватися до викладення навчального матеріалу методом розповіді за темою: «Відмінності між медіацією ровесників і шкільною медіацією».

Підготуватися до викладення навчального матеріалу методом розповіді за темою: «Система соціальних послуг в Україні».

Скласти таблицю типології сімейних конфліктів у соціальній роботі.

Підготувати доповідь на тему: «Роль технології медіації у вирішенні проблеми булінгу у дитячому та підлітковому середовищі».

Розробити таблицю «Нормативно-правових актів, які регулюють питання запобігання насильства та жорстокого поведіння з дітьми».

Скласти схему форм та методів роботи з внутрішньопереміщеними

Підібрати необхідні матеріали для розкриття теми: «Ефективні шляхи роботи з учасниками АТО»

Підготувати доповідь на тему: «Особливості медіаційної роботи з людьми похилого віку»

IV. Політика оцінювання

Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно і якісно виконати завдання.

Для усвідомленого й системного засвоєння курсу необхідною є систематична навчально-пізнавальна робота студентів в усіх видах і формах її організації: лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота.

Контроль успішності студентів здійснюється з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання.

Аудиторні заняття переважно проводяться у вигляді лекцій, найчастіше – проблемних лекцій та лекцій-диспутів; практичних занять – з використанням інтерактивних методів: бесіда, дискусія, «асоціативний куш», проєктна діяльність та робота в малих групах.

На практичному занятті студенти презентують конкретну проблему, вчать дискутувати, аргументовано доводити свою точку зору; об'єктивно оцінювати власні знання й уміння, а також, як експерти – знання своїх колег-одногрупників.

Модульна контрольна робота проводиться у вигляді тестування на платформі Classroom.

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до Положення про оцінювання навчальних досягнень студентів за кредитно-модульною системою <https://ed.vnu.edu.ua/upload/docs/34/d57a3defea8df2754eb8599a0234845e.pdf>

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог: своєчасність виконання навчальних завдань; повний обсяг їх виконання; якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності.

Обов'язковими є:

1) поточний контроль – мультимедійне представлення завдання по темі, передбаченій силабусом, яке передбачає не лише володіння теоретичними знаннями, але й практичними вміннями. Максимальну кількість балів по всіх темах (по 4 бали), можна отримати за умови мультимедійного представлення завдання та виконання завдання самостійної роботи. Для заочної форми навчання передбачено 4 год практичних занять, відповідно аудиторно розглядатиметься 2 теми відповідно по 20 балів кожна. За умови малокомплектної групи кількість аудиторних годин зменшується вдвічі, а максимальна кількість балів під час поточного оцінювання відповідно до тем збільшується вдвічі. Поточний контроль – максимум **40 балів**;

2) написання МКР (їх 2, після вивчення кожного з двох змістових модулів), перша МКР оцінюється **30 балами**, друга МКР – **30 балів**, тобто максимальна кількість - **60 балів**.

Відвідування практичних занять є обов'язковим. У форс-мажорних ситуаціях навчання може проходити також в он-лайн формі (за погодженням з деканатом).

Отримані сертифікати підвищення кваліфікації, участь у Вебінарах та ін., тема яких відповідає навчальній дисципліні зараховуються як: **6-15 год.** як виступ на 2 практичних; 15-30 год. як МКР відповідно до теми. Зарукування результатів формального, неформального та інформального навчання здійснюється відповідно до Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>.

Академічна добросовісність: виконані завдання студентів мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недобросовісності. Виявлення ознак академічної недобросовісності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 1 бал). Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового контролю є залік, який проводиться у вигляді тестування на платформі Classroom. Студентами пропонуються тестові завдання у кількості 30 запитань. Результати модульних контрольних робіт скасовуються. Максимальна оцінка за іспит – **60 балів**.

Види тестових завдань:

- із вибором однієї правильної відповіді;
- із вибором декількох правильних відповідей;
- на встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень;

- завдання на відтворення правильної відповіді (формулювань понять) по пам'яті;
- завдання відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь.

Якщо студент набирає за результатами поточного контролю і заліку менше 60 балів, залік він складає повторно.

Питання для заліку

1. Історичний розвиток процедури медіації у світі.
2. Розвиток процедури медіації у різних соціальних сферах у Німеччині.
3. Історія розвитку технології медіації у США.
4. Генеза технології медіації у Канаді.
5. Історія виникнення та розвитку технології медіації у Великобританії.
6. Передумови впровадження медіації в Україні.
7. Організації, які пропагують використання медіації в Україні.
8. Основні етапи процедури посередництва у розв'язанні конфлікту у соціальній сфері.
9. Сучасні підходи до надання соціальних послуг в Україні.
10. Завдання соціального працівника у громаді.
11. Переваги запровадження Центрів відновного правосуддя у громаді.
12. Сутність концепції відновного правосуддя як форми реагування на злочинну поведінку.
13. Завдання відновного правосуддя.
14. Компоненти, з яких складається моніторинг та оцінка програми відновного правосуддя.
15. Поняття «проектування», «моделювання», «соціальний проект».
16. Параметри соціального проектування, які поставлені в основу проекту.
17. Основні типи соціального прогнозування.
18. Основні компоненти моделювання служби медіації.
19. Історичний розвиток процедури медіації у світі.
20. Поняття «медіація» у соціальній роботі.
21. Класифікації видів медіації.
22. Основні принципи та правила проведення процедури медіації
23. Поняття «сімейна медіація», особливості сімейної медіації.
24. Основні характерні риси сімейної медіації.
25. Основні права та обов'язки сімейного медіатора.
26. Основні напрями роботи соціального педагога з сім'ями.
27. Основні етапи проведення процедури сімейної медіації та охарактеризуйте кожен з них.
28. Медіаційні технології, які використовуються при врегулюванні різного роду сімейних конфліктів.
29. Поняття «шкільна медіація», особливості шкільної медіації у ЗВО.
30. Основні етапи створення шкільної служби порозуміння.
31. Зміст та особливості діяльності шкільної служби порозуміння.
32. Основні стандарти якості функціонування шкільної служби порозуміння.
33. Міжнародні документи, що регулюють етичні стандарти діяльності соціального працівника.
34. Етичні норми щодо клієнтів, колег чи організацій.
35. Етичні цінності процесу відновного правосуддя.
36. Принципи Етичного кодексу щодо сторін, які зазнали збитків.
37. Співвідношення етичних норм у сфері відновного правосуддя та соціальної роботи.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
--	--------

90 – 100	Зараховано
82 – 89	Зараховано
75 - 81	Зараховано
67 -74	Зараховано
60 - 66	Зараховано
1 – 59	Не зараховано

Розподіл балів для денної форми навчання

Поточний контроль (мах = 40 балів)										Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1										Модуль 2		
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					МКР 1	МКР 2	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10			
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	30	30	

Розподіл балів для заочної форми навчання

Поточний контроль (мах = 40 балів)										Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1										Модуль 2		
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					МКР 1	МКР 2	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10			
-	-	-	-	20	-	-	-	-	20	30	30	

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Закон України "Про медіацію" : прийнятий 16.11.2021р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>
2. Белінська О.В. Медіація – альтернативне вирішення спорів. *Вісник Вищої ради юстиції*. 2011. № 1 (5). С. 158-173.
3. Білик Н.М. Організаційно-педагогічні умови здійснення посередництва (медіації) однолітків у шкільному середовищі. *Science and educational a new dimension. Pedagogy and Psychology*, III (33), Issue: 66, 2015. С.23-27.
4. Дурняк Л. Шкільна медіація як засіб вирішення конфліктів серед підлітків. *Педагогіка і психологія проф. освіти: науково-методичний журнал*. 2013. № 5. С. 191-200.
5. Лейко Б., Чуйко Г., Медіація: підручник. Чернівці: Книги – XXI, 2011. 464 с.
6. Соціальна робота і програми відправного правосуддя: теорія і практика / за ред. А.М. Гірник, А.О. Горова. Л.П. Дума. Київ, 2009. 188с.

Додаткова

7. Біцай А. В. Моделі медіації у світі та перспективи для України. *Право і суспільство*. 2013. № 6. С. 85-89.
8. Закон України "Про соціальні послуги" : прийнятий 17.01.2019р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>.
9. Закон України "Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю" : прийнятий 21.06.2001р., із змінами та доповненнями станом на 01.01.2020р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>.
10. Проект Закону України «Про медіацію». Офіційний портал Верховної URL : [...w1.c1.rada.gov.ua](http://www1.c1.rada.gov.ua) > zweb2
11. Фурса С. Медіація в Україні: актуальні питання теорії і практики та необхідність законодавчої регламентації. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка* . 2014. Випуск 1 (99). С. 5-8.
12. Яворська О., Демчук А. Медіація в сімейних спорах. *Історико - правовий часопис*. 2013. №2. С 79-83.
13. Ясиновський І. Г. Історичний аспект розвитку інституту медіації та сучасні тенденції його розвитку. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2014. № 10-2. Том 1. С. 31-33.
14. Ясиновський І. Г. Характеристика моделей медіації в розвинутих країнах. *Юридичний вісник*. 2014. № 4 (33). С. 94-98.

Інтернет-ресурси

Верховна Рада України

<http://www.rada.gov.ua>

Президент України

<https://www.president.gov.ua>

Кабінет Міністрів України

<http://www.kmu.gov.ua>

Міністерство соціальної політики України.

<http://www.msp.gov.ua>

Український Центр Медіації

<https://ukrmediation.com.ua/ua/>